

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 81-1867)

Originalt emne

Fattigvæsen

Fattigvæsen/Fattigforstandere og Fattigdistrikter

Gader

Gader/Broer

Mølle-distrikt

Skatter og Afgifter

Skatter og Afgifter/Ligningskommission. Overligningskommisær

Vandforsyning og Vandværk

Vandforsyning og Vandværk/Nedlægning af Hovedledninger

Vandforsyning og Vandværk/Vandafgift

Vandforsyning og Vandværk/Vandindlæg og Vandforsyning

Vandforsyning og Vandværk/Vandmestre

Vandforsyning og Vandværk/Vandværk og Vandforsyningsanlæg

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 24. marts 1869](#)
- 2) [Byrådsmødet den 17. juni 1869](#)
- 3) [Byrådsmødet den 25. november 1869](#)
- 4) [Byrådsmødet den 16. december 1869](#)
- 5) [Byrådsmødet den 23. december 1869](#)
- 6) [Byrådsmødet den 3. februar 1870](#)
- 7) [Byrådsmødet den 14. februar 1870](#)

- 8) [Byrådsmødet den 17. februar 1870](#)
- 9) [Byrådsmødet den 31. marts 1870](#)
- 10) [Byrådsmødet den 2. juni 1870](#)
- 11) [Byrådsmødet den 16. juni 1870](#)
- 12) [Byrådsmødet den 11. august 1870](#)
- 13) [Byrådsmødet den 15. september 1870](#)
- 14) [Byrådsmødet den 6. oktober 1870](#)
- 15) [Byrådsmødet den 3. november 1870](#)
- 16) [Byrådsmødet den 13. juli 1871](#)
- 17) [Byrådsmødet den 27. juli 1871](#)
- 18) [Byrådsmødet den 17. august 1871](#)
- 19) [Byrådsmødet den 24. august 1871](#)
- 20) [Byrådsmødet den 8. september 1871](#)
- 21) [Byrådsmødet den 21. september 1871](#)
- 22) [Byrådsmødet den 26. oktober 1871](#)
- 23) [Byrådsmødet den 2. november 1871](#)
- 24) [Byrådsmødet den 6. november 1871](#)
- 25) [Byrådsmødet den 4. januar 1872](#)
- 26) [Byrådsmødet den 11. januar 1872](#)
- 27) [Byrådsmødet den 18. januar 1872](#)
- 28) [Byrådsmødet den 25. januar 1872](#)
- 29) [Byrådsmødet den 15. februar 1872](#)
- 30) [Byrådsmødet den 22. februar 1872](#)
- 31) [Byrådsmødet den 29. februar 1872](#)
- 32) [Byrådsmødet den 21. marts 1872](#)
- 33) [Byrådsmødet den 11. april 1872](#)
- 34) [Byrådsmødet den 18. april 1872](#)
- 35) [Byrådsmødet den 30. maj 1872](#)
- 36) [Byrådsmødet den 5. december 1872](#)
- 37) [Byrådsmødet den 19. december 1872](#)
- 38) [Byrådsmødet den 9. januar 1873](#)
- 39) [Byrådsmødet den 6. februar 1873](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 81-1867)

Til at drage Omsorg for Vandværkssagens fremme nedsattes et Udvalg, bestaaende af Borgmesteren, Broge, Holm og Liisberg, ligeledes med Ret til at supplere sig. (Se Mødet 17de Juni).

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 81-1867)

Det i Vandværkssagen nedsatte Udvalg indstillede, at Arbeidet skulde paabegyndes i denne Sommer, fordi Arbeidslønnen og Prisen paa de vigtigste Materialer for Tiden vare lave, og hele Værket efter de af Udvalget consulerede Ingenieurers Mening kunde blive færdigt i Løbet af November, naar der strax toges fat paa de nødvendige Forarbejder. Da Tiden dog var saa langt fremskreden, at en mindre Afbrydelse vilde kunne gjøre det umuligt at blive færdig inden Vinteren, og en Udsættelse til næste Aar vilde give Leilighed til at fortsætte Maalingerne af Vandmassen i de Bække, hvorfra Forsyningen skulde skee, besluttede Byraadet at opsætte Arbeidet til næste Foraar.

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 81-1867)

Forøvrigt blev Mødet optaget af Behandlingen af Vandværkssagen. Den forelaae fra Udvalget (Borgmesteren, Broge, Holm og Liisberg) en skriftlig Udtalelse, hvori gjordes Rede for de Maalinger Vandmasten i Bækkene i Marselisborg Skov, hvorom der under 17de Juni d. A. var taget Bestemmelse. Medens denne Vandmasse i September 1867 havde viist sig constant paa ca. 18,000 Tdr. og i 1868 ikke var gaaet under 16,000 Tdr.,

nemlig: 6,600 Tdr. i Stampemøllebækken og 4,500 Tdr. i Silistriabækken. Resultatet af disse Maalinger havde været forelagte den af Communalbestyrelsen i sin Tid valgte tekniske Consulent i Sagen, Bankinspecteur V. Poulsen i Kjøbenhavn, og Udvalget var enig med ham i, at de extraordinære og abnorme Forhold, som forklarede denne Nedgang i Vandmængden, ikke kunde motivere, at man opgav den allerede i December 1868 tagne Beslutning om at søge Forsyningen til det besluttede Vandværk fra de omhandlede Bækløb, medens Udvalget derimod erklærede, ikke at kunne slutte sig til ham, naar han begynde Anlægget af Vandværket fra Silistriabækkene og at holde Vandet fra Stampemøllebækken i Reserve. Det havde nemlig viist sig, at dette Bækløb baade gav en rigeligere Forsyning, og at det i det Hele var mere at stole paa, end de Bækløb, der drive Silistriamøllen. Udvalget havde derfor anseet det for rigtigst at foreslaae den Modification i den tidligere vedtagne Plan for Anlægget, at man begyndte dette med det Vand, som driver Stampemøllebækken og holdt Vandmængden fra Silistriabækkene i Reserve, indtil der viste sig Trang til at inddrage ogsaa denne til Byens Forsyning. Den Vanskelighed, der tidligere havde været tilstede for dette Arrangement, troede Udvalget t have heldigt overvundet, idet Samme, under Forbehold af Byraadets Approbation, havde sluttet Accord med Forpagterne af Vandkraften i Stampemøllebækken, dHrr Marcus G. Bechs Sønner, om at disse allerede til 1ste Mai 1870 skulde afstaae deres Rettigheder i saa Henseende (gjældende indtil 1ste Mai 1876), imod en contant Udbetaling af 12.000 Rdl. Ved den foreslaaede Forandring sparedes foreløbig i Anlægsomkostningerne ca. 31.800 Rdl. Da Udvalget ikke kunde nogensomhelst Grund til nu længere at udskyde at tage endelig Beslutning, gik dets Indstillinger ud paa:

at man forbliver ved den engang tagne Beslutning om, at Vandet til Vandværket søges erhvervet ved Kjøb af Bækløbene i Marselisborg Skov, og at derom nu oprettes endelig Contract med Godseier Ingerslev,

men at man foreløbig indskrænker sig til Benyttelsen af Vandet fra Stampemøllebækken, at Byraadet indgaaer paa den ovenanførte Accord med M. G. Bechs Sønner, og at nu snarest alle forberedende Foranstaltninger træffes til med Kraft at kunne paabegynde Anlægget af Vandværket i Foraaret 1870.

Der udspandt sig en lang og varm Forhandling om Sagen, idet vel Alle fremdeles syntes enige om Nødvendigheden af et Vandværk, men der fra flere Sider yttredes Tvivl om Rigtigheden af at basere Vandværket paa en saa ringe Vandmængde, som den der iaar

havde viist sig i Bækløbene i Marselisborg Skov, tilmed da der formeentlig ikke havdes tilstrækkelig Garanti for, at denne ikke yderligere kunde formindskes. Man formeente at savne tilstrækkelige Oplysninger f. Ex. med Hensyn til Beskaffenheden af og Bekostningen ved de Opsamingsbassiner, der som Reservoirer vare paaregnede at skulle, naar fornødent, anlægges i Bækdalene, om Bekostningen ved Hjælpedampumpværket m. v. og for at Alle kunde faae tilstrækkelig Tid, deels til at sætte sig ind paany i Sagens meget vidtløftige Acter, deels til at skaffe de Oplysninger tilstede, som de endnu formeente at være fornødne, enedes man om at opsætte Sagens videre Behandling i 4 Uger. (See Mødet 16de Decbr.).

Uddrag fra byrådsmødet den 16. december 1869 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 81-1867)

Ifølge den i Mødet den 25de Novbr. tagnebeslutning havde Vandværks-sagen været udsat i 3 uger og var nu atter til en Behandling, der optog hele mødet. Der fremlagdes yderligere to udtalelser fra Kommunenstekniske Konsulent, Vandinspektør Poulsen i København, her imødegik forskellige indvendinger, som var fremsatte imod udvalgets indstilling om nu at fremmeanlægge paa grundlag af vandmængden i bækløbene i Marselisborg Skov, og da navnlig først fra Stampmølle-bækken, samt erklærede sig imod at vende tilbage til damptryks-projektet fra Mølleaaen, ligesom der ogsaa fremlagdes en skrivelse fra Mølle-ejer Weis, hvori han paa dHr. Englisch & Hanssens vegne udtalte, at nævnte firma agtede i Januar maaned 1870 at gøre Byraadet tilbud om overtagelsen i entreprise af udførelsen af et vandværk for AarhusBy, saafremt Byraadet maatte vedtage en udsættelse af den endelige beslutning i vandværks-sagen til efternævnte tidsfrist. Endelig fremlagdes et af IngeniørObel udarbejdet nivellement med overslag over et reservebassin i Silistria-dalen til atrumme 252,000 Tbr. vand og til en bekostning af 7,000 Rdl. Efter endtdiskussion blev sagen sat under afstemning. Det af Nors stillede forslag om at udsætte sagen i et aar blev afforslagsstilleren senere modificeret derhen, at udsættelsen skulle ske "indtil videre". Ved afstemningen faldt dette forslag med 9 stemmer: (Bech, Broge, Funch, Hammerich, Holm, Liisberg, Mørk, Schmidten og Wissing) imod 8 (Baess, Gramst, Gerdes, Høyer, Jensen, Nors, Varming og Ørum). - Dernæst blev sat under afstemning et af Mørk stillet forslag

omudsættelse af sagen til 1ste Febr. 1870, hvilket blev vedtaget med 9 stemmer mod 8; for samme stemte: Baess, Gramst, Gerdes, Høyer, Jensen, Mørk, Nors, Varming og Ørum - Bech, Broge, Funch, Hammerich, Holm, Liisberg, Schmidten og Wissing stemte for en afgørelse af sagen straks. (Se mødet 23de december).

Fraværende var Göxsche,

Lassen og Nielsen.

Uddrag fra byrådsmødet den 23. december 1869 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 81-1867)

Paa en forespørgsel fra den Landvæsens-kommission, der er nedsat til behandling af spørgsmaalet om nedlæggelsen af Aarhus Vandmølle eller sænkningen af flodemaalet i Mølleaaen, om hvorvidt planen til etvandværk for Aarhus By fra Mølleedammen var opgivet, besluttede man at svare, at da sagen om anlæget af et vandværk var udsat til 1ste Februar 1870, saa man sig for øjeblikket ikke i stand til at afgive noget endeligt svar.

Uddrag fra byrådsmødet den 3. februar 1870 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 81-1867)

Ifølge en i et tidligere møde tagen beslutning var Vandværks-sagen opført paadagsordenen til behandling; men da en større del af Byraadets medlemmer som nylig indtraadte ikke vare tilstrækkelig bekendte med sagen i alle dens enkeltheder, blev den udsat i 14 dage. (Se mødet 14de Februar).

Uddrag fra byrådsmødet den 14. februar 1870 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 81-1867)

I Anledning af et fra Dhr. English & Hansen modtaget Tilbud om Anlæg af et Vandværk i Aarhus holdt Byraadet et Extramøde, da der af Hensyn til Priserne paa Jernrør ikkun var ansat en kort Frist for Antagelsen.

Man besluttede at svare Dhr. English & Hansen, at Byraadet ikke faae sig istand til at indgaae paa deres Tilbud til nogen forud fastsat Tid.

Der fremlagdes endvidere et Tilbud fra Mølleeier Weis om at sælge Vand til Vandværket for en Priis af 15000 Rd. (See Mødet 17de Februar).

Uddrag fra byrådsmødet den 17. februar 1870 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 81-1867)

Til videre at drøfte og forberede Vandværkssagen nedsattes et Udvalg bestaaende af Borgmesteren, Frich, Nors, Schroll og Nielsen. (See Mødet 31te marts).

Uddrag fra byrådsmødet den 31. marts 1870 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 81-1867)

Paa en Forespørgsel fra Godseier Ingerslev til Marselisborg, om Communen vilde erstatte ham de Tab, han vilde lide ved at have kjøbt et huus ved Silistriabækken, samt ved Erhvervelsen af nogle Rettigheder til Benyttelse af Vandet i dette Bækløb, hvis Projectet om et Vandværk fra Marselisborgbækkene ikke blev realiseret, svarede man, at Communen beredvilligt vilde erstatte ham ethvert Tab, han maatte lide ved de omhandlede kjøb. (See Mødet 2den Juni.).

Uddrag fra byrådsmødet den 2. juni 1870 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 81-1867)

Fra det i Vandværkssagen nedsatte Udvalg forelaa Indstilling om:

at basere vandværket paa Aarhus Mølleaa, istedetfor Bæklobene i Marseligborg Skov;
at træffe de fornødne Foranstaltninger til Afslutning af en endelig Overenskomst med Eieren af Aarhus Mølleaa;

at fastsætte den Betaling, der bliver at erlægge af Comsumenterne efter følgende Plan; For en Bygningsassurance af indtil 500 Rd. aarlig 3 Rd. 48 sk,

1000, 4 ", 1500, 48, 2000, 5 ", 3000, 48 - ;

for hvert paafølgende 1000", 48;

Fra 30,000 Rd. betales for hvert 5000", 48.

For denne Vandskat skal hver Eiendom være berettiget til at have en Taxhane eller Opstander. For hver Hane, som haves mere, betales, 1 Rd. 48 Sk aarlig.

Hvor Vandet anvendes til Næringsbrug, betales Intet for de til Næringsbruget anbragte Haner, men det forbrugte Vand betales, efter et Skjøn over Forbruget, med 12 Sk pr. 100 Tdr.

Comiteen foreslog endvidere, at lægge Vandværket nærmere Byen, end oprindelig projecteret, nemlig i den første Indskæring vest for "Ceres"; fra Pumpeværket til Aaen vil der være en Afstand af 50 Alen, Filtrene og Beholderen skulde lægges i en Afstand fra Pumpeværket af c. 1700 Alen paa en 90 Fod over Havfladen beliggende Bakke nord for Teglværket, omtrent 600 Alen nordvest for Vesterport.

Comiteen havde ladet udarbejde et nyt Overslag, hvorefter Omkostningerne ved Anlæget af Vandværket fra Mølleaaen vilde andrage e. 146,000 Rd. ligeoverfor 174,5000 Rd., som Anlæget af Marselisborgprojectet var calculeret at ville koste. Naar Hjælpepumpen ved Marselisborgprojectet toges med i Beregningen ved Drifts-, Forretnings- og Amortificationsomkostningerne, viste disse sig billigst for Møledamsprojectet; medtoges Hjælpepumpen ikke, vilde Driften derimod blive billigere (2 á 300 Rd. aarlig) for Marselisborgprojectet.

Med Eieren af Aarhus Mølle var der afsluttet en eenskomst, hvorefter han forpligtede sig til at afstaae det til Driften af Vandværket fornødne Vand for en Betaling engang for alle af 14,800 Rd. Den i Slusebroen værende Grundbjælle bibeholdes som det faste Værn mod Hawandet og Klapsluser anbringes, saafremt Vandet i Tiden gives frit Løb.

Byraadet paabegyndte en første Behandling af Sagen. (See Mødet 9de Juni).149-1867. Efter det i Sagen sidst Passerede havde man indhentet Ingenieurcapitain Dalgas's Erklæring med Hensyn til Anlægget af en Vei paa Kystbeklædningen. Capitain Dalgas fraraade bestemt at blive staaende ved en Grusning af Veien, saaledes som denne var foreslaaet til et Beløb c. 1800 Rd; han fraraadede tillige at gjøre Veien færdig iaar, da den, naar dette skete, paa Grund af det Underlag, hvorpaa den kommer til at hvile, ikke vilde blive nødvendig; han formeente det rigtigst igaar at anlægge en provisorisk Vei, som i Efteraaret 1871 definitiv bliver at chausseres, og beregnede Omkostningerne ved Veianlægget til c. 4,300 Rd.

Paa Indstilling derom fra Udvalgene for Veivæsenet og Kystbeklædningen tiltraadte Byraadet Capitain Dalgas's Forslag, dog med den Ændring, at Anlæg af Gangstier og Rendestene overeensstemmende med den allerede tagne Beslutning skulde foretages i 1870, idet man formeente, at mulige Sænkninger af disse Dele af Kystbeklædningsanlægget ikke ville kunne medføre Store Ulemper eller Bekostninger. (See Mødet 23de Juni).

Uddrag fra byrådsmødet den 16. juni 1870 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 81-1867)

Udvalgets Indstillingspunkter om at Vandværket skulde anlægges fra Mølleaaen og at der sluttedes endelig Overenskomst med Mølleeeier Weis om Afstaaelse af det fornødne Vand til Byens Forsyning paa Grundlag af det af ham i saa Henseende gjorte Tilbud vedtoges eenstemmig - 1 stemte ikke - og overdroges det til Udvalget at foranstalte det Fornødne med Hensyn til Contractens Oprettelse, Alt under Forbehold af Indenrigsministeriets Approbation. Forøvrigt udsattes den videre Behandling af Sagen til næste Møde. (See Mødet 23de Juni).

Uddrag fra byrådsmødet den 11. august 1870 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 81-1867)

Det Meddeeldes, at Ministeriet nu havde givet sit Samstykke til Anlæg af Vandværket fra Mølleaaen og approberet Contracten med Mølleieier Weis om Afstaaelse af Vand til Driften. Man besluttede i denne Anledning at anmode det til Forberedelse af Vandværket nedsatte Udvalg om at foretage det Fornødne til Afholdelse af den i Contracten med Mølleieier Weis omhandlede Landvæsenscommissiosforretning til Constatering af Grundbjælkens Høide ved Slusebroen.

Da Ministeriet endvidere havde samtykket i, at de af Communen ved Marselisborg erhvervede Eiendoms- og Brugsrettigheder atter afhændedes, overdroges det ligeledes det nævnte Udvalg at foranstalte til Salget Fornødne. (See Mødet 15de Septbr.)

Uddrag fra byrådsmødet den 15. september 1870 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 81-1867)

Da Hammerich ønskede at udtræde af den under 30te Juni 1870 nedsatte Committee til Forberedelse af Vandværkssagen, valgte man i hans sted Borgmesteren. (See Mødet 6te Novbr.).

Uddrag fra byrådsmødet den 6. oktober 1870 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 81-1867)

Til at udarbejde plan og overslag til Vandværket og til at kontrollere anlægget valgte man, efter indstilling at det nedsatte Udvalg, Stads- og Havneingeniør Obel. (Se mødet 3die og 4de Novembr.).

Uddrag fra byrådsmødet den 3. november 1870 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 81-1867)

For den af Vandinspeceur Poulsen i Egenskab af Byraadets Techniske Consulent ved Vandværksanlægget ydede Assistance besluttede man, naar Værket er tilfredsstillende udført, foruden de allerede udredede 500 Rdl., at bevilge ham, exclusive Vederlag for Reiseudgifter, et Honorar af 1.000 Rdl., dog at heraf afholdes Udgifterne til den maskinkyndige Medhjælp, det maatte være nødvendigt at antage.

Afgjørelsen af om der skal tilstaaes Stadsingenieur Obel Honorar for Udarbeidelsen af de betailerede Planer og Ledelsen af Anlægget, besluttede man at udsætte, indtil Vandværket er fuldført. (See Mødet 17de November)

Uddrag fra byrådsmødet den 13. juli 1871 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 81-1867)

Fra Vandværksentreprenuerne Andersen & Meisner m. Fl. fremlagdes en Skrivelse, hvori de tilbyde at levere en Maskine fra Kitson og Co. istedenfor en Maskine af Hüttemeyer. Efter at Byraadet havde besluttet selv at ville tage Bestemmelse i denne Sag, vedtog man med 11 Stemmer imod 4 (Mørk, Preisler, Kraiberg og Gamst) at vælge Kitsons Maskine Nr. 2, saaledes at den leveres paa samme Betingelser og med de samme Forpligtelser, som indeholdes i Rowans Tilbud. Man nedsatte derefter et Udvalg, bestaaende af Borgmesteren, Nors, Holm, Frich og Spliid, til at afslutte Contract med Entreprenuerne, og et Udvalg, bestaaende af Nors, Spliid, Holm, Frich og Baess, til at paase Ledelsen af Anlægget. Da Frich ønskede sig fritagen for Valget, valgtes i hans Sted Kjær.

Uddrag fra byrådsmødet den 27. juli 1871 - side 2

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 81-1867)

Man approberede et af Udvalget for Vandværket gjort Forslag til en Forandring i Overenskomsten mellem Communen og Eierne af Bryggeriet Ceres angaaende Anlægget af en Rørledning fra Vandværket til Byen over Bryggeriets Grund.

Forandringen gaaer ud paa, at Rørledningen istedetfor at føres gennem Ceres's Have lægges fra Vandværket over Bryggeriets nærmest tilstødende Mark til Silkeborg Landevei, og at Eieren frafalder den i Contracten af 24de April d. A. betingede Erstatning, som efter Landvæsenscommissionens Bestemmelse skal betales til Møller Weis for den Deel af Matr. Nr. 8, tilhørende Byen, som efter Contracten skulde afstaaes til Ceres. (Se Mødet den 17de August.)

Uddrag fra byrådsmødet den 17. august 1871 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 81-1867)

Man underskrev den med Tømmermester A. C. Andersen, Smed C. Meisner, Muremester K. Nielsen af Aarhus og dHrr. Mechanikere Hassel og Teudt i Kjøbenhavn oprettede Contract om Anlæggesen af Vandværket. *) (Se mødet den 24de August).

Uddrag fra byrådsmødet den 24. august 1871 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 81-1867)

Byraadet godkendte den afholdte Taxationsforretning til Fastsættelse af Erstatning til Julius Frandsens Enke for afstaaet Areal til Vandværksanlæg, stor 147 Rd. 22 Sk.

Uddrag fra byrådsmødet den 8. september 1871 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 81-1867)

I Anledning af Hr. Frichs Forslag om strax at vælge en maskinmester for vandværket havde man indhentet og modtaget Vandværksudvalgets Erklæring. I henhold til denne besluttede man ikke at besætte posten strax, hvorimod man vedtog at anmode Udvalget om ved Antagelsen af en Opsynsmand til under Anlægget at føre Tilsyn med Maskineriets

Opsætning og Rørmedlægningen at tage særligt hensyn til, at det vælges en mand med saadanne kvalifikationer, at Posten som maskinmester i tiden kunde overdrages ham.

Fra Vandværksudvalget var modtaget Forslag til Ansættelse af Afgiften for Benyttelse af Vand fra Vandværket. Byraadet foretog første Behandling af Sagen for at give Medlemmerne Leilighed til inden anden Behandling i senere Møde at fremkomme med endelige Ændringsforslag. Til at supplere Udvalget valgtes Borgmesteren og Nors. (Se Mødet den 21de September.)

Uddrag fra byrådsmødet den 21. september 1871 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 81-1867)

Man foretog anden Behandling af Sagen om Vandafgiftens Ansættelse og bemyndigede det til Udarbejdelsen af Forslaget nedsatte Udvalg (Borgmesteren, Kraiberg og Skovby) til overensstemmende med det Vedtagne at udstede Indbydelse til Byens Grundeiere om at tegne sig for Vandindlæg i deres Eiendomme.

Uddrag fra byrådsmødet den 26. oktober 1871 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 81-1867)

Det nedsatte Udvalgs Forslag til et Regulativ for Benyttelsen af Vand fra Vandværket blev forhandlet og vedtaget indtil § 16 incl. (Se Mødet den 2den Novbr.)

Uddrag fra byrådsmødet den 2. november 1871 - side 2

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 81-1867)

Man tilendebragte Behandlingen af det nedsatte Udvalgs Forslag til et Regulativ for Benyttelsen af Vand fra Vandværket. Man besluttede at lade det vedtagne Regulativ trykke og omdele til Byens Indvaanere. (SE Mødet den 6te November.)

Uddrag fra byrådsmødet den 6. november 1871 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 81-1867)

Man underskrev det vedtagne Regulativ for Benyttelsen af Vand fra Vandværket. De bestaaende Udvalg bleve anmodede om at fremkomme med Forslag til de offentlige Bygningers Flrsyning med Vand, ligesom Forskjønnelsesudvalget paatog sig at fremkomme med Forslag om et Springvand.

Uddrag fra byrådsmødet den 4. januar 1872 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 81-1867)

Fra det endsatte Udvalg var modtaget Forslag til Instruxer for Vandværksudvalget, Vandinspecteuren og Vandmestrene. Man besluttede at henlægge Sagen i Skabet til næste Møde. (Se Mødet den 11te Januar.)

Uddrag fra byrådsmødet den 11. januar 1872 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 81-1867)

I Anledning af de fra det nedsatte Udvalg modtagne Forslag til Instfruxer for Vandværksudvalget, Vandinspecteuren og Vandmestrene vedtog Byraadet at forbigaae foreslaaede Instruxer for Vandværksudvalget og Vandinspecteuren og foreløbig ikkun at behandle Instruxen for Vandmestrene. Sidstnævnte Instrux blev gennemgaaet og Vedtagen med Forskjelling forandringer. (Se Mødet den 18de Januar.)

- Ifølge derom indkomne Andragender besluttede man at meddele Autorisation som Vandmester til. Gjørterne R. Hald og R. D. Larsen, Smedemestrene E. Meisner, H. P. Jensen, J. E Petersen, J. H. Barlach og T. Ibsen, Stenhugger P. Hjort,

Kobbersmedmestrene Svantemann og L. A. Wissin, Maskinarbejder S. Petersen samt R. P. Bakker, under Forudsætning af at de alle have Borgerskab eller erhverve saadant her i Byen.

Uddrag fra byrådsmødet den 18. januar 1872 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 81-1867)

I Overensstemmelse med Vandværksudvalgets Forslag vedtog man, at Vand fra Vandværket vil kunne ledes til ubebyggede Grunde paa følgende Betingelser:

1. at de paagjældende Byggegrunde ligge indenfor Rørledningsnettets Omraade;
2. at Vandafgiften beregnes efter det vedtagne Regulativ for Benyttelsen af Vand fra Vandværket, dog saaledes at der, saafremt Bebyggelse ikke har fundet sted inden den 1ste April 1873, desuagtet bliver at beregne og svare en Afgift til Vandværket, efter Regulativets laveste Ansættelse, af 2 Rd. 3 Mk. aarlig, indtil Pladsen bliver bebygget, og
3. at Huusledningsrørerne til saadanne Byggegrunde eventuelt føres ind til disses vedtagne Bygge- eller Facadelinier.

Samtidig vedtog man at udtale, at man med Hensyn til bebyggede Grunde var enig om, at Huusledninger ikke bør føres til Eiendommens Facader, forinden vedkommende Eier har underskrevet den paa Regulativet for Benyttelse af Vand fra Vandværket paatrykte Requisition om Vandindlæg og saaledes forpligtet sig til strax at benytte eller betale for Vand, saasart Vandværket er sat i Gang.

Uddrag fra byrådsmødet den 25. januar 1872 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 81-1867)

Det meddeelttes, at Indenrigsministeriet under 5te d. M. havde udnævnt, saaledes som af Byraadet foreslaaet, Prokurator Knudsen til Overligningscommissair, og Sagfører, Kammerraad Esmann til Suppleant for Aarhus Kjøbstad for et Tidsrum af 3 Aar, fra 15de

Januar 1872 at regne.

I Overensstemmelse med Fattigudvalgets Forslag besluttede man at inndelege Byen i 8 Fattigdistricter istedetfor som hidtil i 7, idet Studsgade kommer til at udgjøre et eget District og altsaa udgaaer af 5te District. Ligeledes vedtog man at henlægge Søndergade, Østergade og Amaliegade fra 1ste til 2det Fattigdistrict.

Til Fattigforstandere for 3 Aar, fra 1ste Januar d. A. at regne, valgte man: Kjøbmand M. E. Bech, Garver Flach jun., Kjøbmændene J. D. Rasmussen, Kyhl, B. Kirkeby sen., R. P. Nielsen, Snedker Isager jun. og Vognfabrikant Bonnez.

- Fra Stiftamtet var modtaget en Regning over Omkostningerne ved den af Byraadet under 8de October 1870 requirerede Landvæsenscommissionsforretning til Verificering af Høiden af Grundbjælken i Slusebroen ved Aarhus Vandmølle.

Man vedtog at anvise Regningens Beløb, 62 Rd.5 Mk. 10 Sk., til Udbetaling af Kæmmerkassen og at begjære en Udskrift af den afholdte Landvæsenscommissionsforretning. (Se Mødet den 22de Februar.)

- I Anledning af en Forespørgsel fra Aarhus Toldinspection om at rholde Vand indledet ved Toldboden paa billigere Vilkaar end de sædvanlige vedtog man at svare, at man ikke saae sig i Stand til at indlægge Vand i Toldkammerbygningen uden som Vand til Huusholdningsbrug og ogsaa paa de samme Betingelser og mod samme aarlige Afgift, som indeholdes i Regulativet for benyttelse af Vand fra Aarhus Vandværk, paa hivket Regulativets § 8 man iøvrigt vilde henlede Toldinspectionens Opmærksomhed.

Uddrag fra byrådsmødet den 15. februar 1872 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 81-1867)

Man bemyndigede Vandværksudvalget til at antage de Vandhaner, hvis valg efter Regulativet er forbeholdt Byraadet.

Uddrag fra byrådsmødet den 22. februar 1872 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 81-1867)

Fra Stiftsamtet var modtaget Udskrift af den i Byraadets Møde den 25de Januar d. A. omhandlende Landvæsenscommissionsforretning til Verificering af Høiden af Grundbjælken i Slusebroen ved Aarhus Landmølle. Udskriften, der vil blive tinglæst, henlagdes til Eftersyn i Skabet i 8 Dage.

- En fra Physicus, Justitsraad Weis modtagen Skrivelse, hvori han udtaler sig om den formeentlig utilstrækkelige Benyttelse af Vand fra Vandværket, besluttede man at tage til Efterretning.

Uddrag fra byrådsmødet den 29. februar 1872 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 81-1867)

En fra Lægeforeningen her i byen modtagen skrivelse angaaende Vandværkets ringe afbenyttelse vedtog man at henlægge.

Uddrag fra byrådsmødet den 21. marts 1872 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 81-1867)

I Henhold til Indstilling fra Udvalget for Vandværkets Anlæg bifaldt Byraadet, at Hovedvandlekningsrøret føres op til Vennelyst ud for Hovedindkørselsporten, imod at Agent Herskind og Restauratør Haagensen selv derfra besørge det videre Indlæg paa egen Bekostning og udrede den af Indlægget følgende Vandafgift, samt at Vandledningen fra Munkeport fortsættes op ad Galgebakken og med et Stikrør føres ind paa den over Overlærer Olsens Grund bag Collekteur Basses forrige Toft, udlagte Vei til de sammesteds værende ubebyggede Grundes Byggelinie, imod at de vedkommende Eiere, Overlærer Olsen, Kjøbmændene Baadsgaard og A. Nielsen, Marchandiser Madsen og Boghandler Thue samt muligen senere tilkommende Lodseiere, der kunne forsynes fra samme Hovedledning, hver for sig betale en aarlig Vandafgift af mindst 6 Rd. af deres Lodder, saalænge disse ere ubebyggede eller bebyggede med Steder, hvis samlede

Assurancesum ikke overstiger 3,000 Rd., men at de, saasnt deres Lodder bebygges med Eiendomme til en større Assuranceværdi, da svare den ifølge Vandregulativet af den paagjældende Assurancesum beregnede Afgift, hvorhos de iøvrigt maa forpligte sig til at underkaste sig bemeldte Regulativs Bestemmelser.

Uddrag fra byrådsmødet den 11. april 1872 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 81-1867)

I anledning af et andragende fra Raadmand Liisber, hvori han forespørger, om han, naar han forlanger vand indlagt fra vandværket alene til Næringsbrug, tillige skal betale efter Bygningens assurance, vedtog man t indhente erklæring fra det udvalg, som har gjort forslag til vandregulativet. (se mødet den 18de April.)

Uddrag fra byrådsmødet den 18. april 1872 - side 2

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 81-1867)

I Anledning af en Forespørgsel fra Raadmand Liisberg vedtog man, efter at have modtaget vedkommende Udvalgs Erklæring, at svare, at der ikke bør affordres de Forbrugere, der forlange Vand indlagt alene til Næringsbrug, nogen anden Afgift end den i Regulativets § 5 specielt for Vand til Næringsbrug fastsatte.

Uddrag fra byrådsmødet den 30. maj 1872 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 81-1867)

Man bifaldt en Indstilling fra Vandværksudvalget om, at der ved skriftlig Licitation maatte anskaffes 300 Tdr. Newcastle Steenkul til Brug ved Vandværket.

Uddrag fra byrådsmødet den 5. december 1872 - side 1

[Til første side](#)

(J. Nr. 81-1867)

I Henhold til et Forslag af Vandværksudvalget i Skrivelse af 4de December vedtog man at bemyndige Udvalget til inden den 8de December paa Communens Vegne at overtage Vandværkets Drift under Forbehold af, at alle Mangler, som ere eller maatte blive paapegede af Udvalget, afhjælpes til en af Udvalget fastsat Tid paa forsvarlig Maade af Entreprenuerne, samt iøvrigt under fornødent Forbehold i Henhold til Betingelserne i § 15 og Vilkaarne for Vandværkets Anlæg i det Hele.

Fra Entreprenuerne var modtaget et Andragende om Eftergivelse af den Mulkt, de havde paadraget sig ved ikke at have afleveret Vandværket færdigt i rette Tid, og som udgjorde 14.630 Rd. til 12te October 1872.

Et Forslag af Buchheister om at udsætte Afgjørelsen af Mulktspørgsmaalet, indtil den endelige Likvidation med Entreprenuerne finder Sted, blev forkastet med 13 Stemmer imod 5.

Entreprenueres Andragende om Eftergivelse af hele Mulkten blev forkastet med 17 Stemmer imod 1, ligesom det med 14 Stemmer imod 4 blev forkastet, at hele Mulkten skulde indkræves. Endvidere blev et Forslag af Koppel om at eftergive Entreprenuerne Halvdelen af Mulkten forkastet med 10 Stemmer imod 8.

Endelig blev Vandværkets Forslag om at eftergive Mulkten med Undtagelse af 4.000 Rd. vedtaget med 10 Stemmer imod 8.

Uddrag fra byrådsmødet den 19. december 1872 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 81-1867)

Man vedtog, at Vandværksentreprenueres Mulkt 4000 Rd. vilde være at føre til Indtægt paa Conto V for 1872, at Vandafgiften, i Overensstemmelse med et Forslag fra Vandværksudvalget, beregnes fra 1ste Januar 1873, og at den Tidsfrist, i hvilken Communen paatager sig for egen Regning at nedlægge Ledningsrør og Stophane til Vandindlæg i Husene, forlænges til 1ste Januar 1874. Ligeledes vedtog Byraadet

Regulativer for Vandværkets Bestyrelse, Vandinspecteuren og Vandmestrene (jvfr. Tillæget), og besluttede at indgaae til Indenrigsministeriet med Andragende om følgende Tilføininger til Byvedtægten af 30tr Decbr. 1868, nemlig: at der i § 2 tilføjes som Nr. 14: "et Udvalg for Vandværket"; at imellem §16 og 17 indsættes en ny § paalydende:

"Udvalget for Vandværket bestaar af 3 Medlemmer. Det forestaar Byens Vandværk og dets Drift i Overensstemmelse med det for benyttelse af Vand fra Vandværket udstedte Regulstiv og de dertil knyttede Instruxer;"

at i § 34 om Medhjælp ved Forvaltningen af Communens Anliggende indskydes imellem Nr. 7 og 8:

"en Inspecteur ved Vandværket og en maskinmester sammesteds";

at ligeledes i § 35 om Lønninger imellem Nr.7 og 8 indskydes:

"Vandinspecteuren (lønnes med) 300 Rd. aarlig, Maskinmesteren 500 Rd. aarlig foruden fri Bolig paa Vandværket og fri Brændsel,"

og at i § 36 om Ansættelse og Opsigelse indskydes efter Stads- og Havneingenieuren: "og Vandinspecteuren".

Byraadet anmodede det nuværende Vandværksudvalg om at vedblive at fungere, indtil et fast Udvalg kan blive nedsat, samt opfordrede det til at komme med forslag til Ansættelse af Vandinspecteur og Maskinmester.

Stadsingenieur Obels Honorar for samtlige af ham udførte Arbejder i Anledning af Vandværkets Anlæg fastsattes til 3000 Rd. Byraadet udtalte derhos eenstemmig sin Tak for og Paaskjønnelse af Vandværksudvalgets hidtidige Virksomhed.

Uddrag fra byrådsmødet den 9. januar 1873 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 81-1867)

Byraadet underskrev en Skrivelse til Kæmneren, hvori han anmodes om fra 1ste Januar 1873 at opkræve Bandagisten i Overensstemmelse med § 26 og 32 i Regulativet for Benyttelse af Vand fra Aarhus Vandværk, og en skrivelse til Vandværksudvalget om at foranstalte det Fornødne, for at Opkrævningen kan ske paa den fastsatte Maade.

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 81-1867)

I Henhold til et Andragende fra Entreprenørerne for Vandværket om at erholde udbetalt 8000 Rd. vedtog man, under Forudsætning af, at Entreprenørernes Kavtionister Intet fandt derimod at erindre, at udbetale dem bemeldte Sum og at bemyndige Kasseudvalget til, om fornødent, at optage Beløbet som Laan hos Privatbanken paa samme Vilkaar som ommeldt i Mødet den 16de Hanuar 1873.

